

REŠITVE:

1. Film *Od jajca do jabolk ali Od začetka do konca* (2017) postavlja v ospredje malo znan poklic. Kateri poklic je prikazan v filmu?

ARHIVIST/ZGODOVINAR

2. V arhivih hranimo vse vrste dokumentov oz. zapisov, ki so nastali v preteklosti. Da vemo, kaj vsebujejo, jih moramo znati prebrati. Obkrožite znanja in veščine, ki jih mora obvladati arhivist (možnih več odgovorov):

ZNANJE TUJIH JEZIKOV, POZNAVANJE STARIH PISAV, POZNAVANJE ZGODOVINE, NATANČNOST

3. V filmu je prikazana kuharska knjiga iz leta 1800. Knjiga ni napisana v slovenščini, temveč v nemščini, kar je bilo takrat običajno. Dandanes za zapisovanje besedil v nemškem jeziku uporabljamo LATINICO. Različico latinice, t.i. GAJICO, uporabljamo tudi za zapisovanje besedil v slovenščini.

V kateri pisavi je napisana knjiga? Najdlje se je obdržala v deželah z uradnim nemškim jezikom, v večjem delu Slovenije do konca leta 1918.

GOTICA

4. V arhivu hranimo tudi kuharsko knjigo iz prve polovice 19. stoletja, zapisano v slovenskem jeziku, vendar tudi ta ni zapisana v latinici. Zapisana je v pisavi, ki jo je uporabljal France Prešeren. Ime je dobila po slovenskem protestantu, slovníčarju in šolniku Adamu **BOHORIČU**? Označi pravilen odgovor:

BOHORIČICA

5. Za katero tipično slovensko jed je recept?

AJDOVI ŠTRUKLJI

6. Prvo kuharsko knjigo v slovenskem jeziku je leta 1799 izdal slovenski duhovnik, pesnik in razsvetljenec **VALENTIN VODNIK**, ki je napisal tudi vsem dobro znano pesem *Dramilo*.

7. Včasih je bila 1/3 leta postni čas in takrat se ni smelo jesti mesa kopenskih živali. In ljudje so se znašli po svoje. Katere živali so v filmu omenjene?

ŽABE, ŽELVE, VIDRE, RIBE, RAKI

8. Nekaterih jedi pa v kuharski knjigi sploh ni. Na krožnike Evropejcev so prišle zelo pozno, saj so jih sprva uporabljali le kot okrasne rastline. Katera živila so to?

KORUZA, PARADIŽNIK, FIŽOL, KROMPIR

9. Leta **1492** je italijanski trgovec in pomorščak **KRIŠTOF KOLUMB** (italijansko Cristoforo Colombo, špansko Cristóbal Colón) ponovno odkril Ameriko. Tja se je s tremi ladjami odpravil s Kanarskih otokov.

10. Kdaj in kje je nastal arhivski dokument?

1914, ČRNOMELJ

Ob kakšni priložnosti je potekalo praznovanje?

OTVORITEV BELOKRANJSKE ŽELEZNIŠKE PROGE.

11. Odkritja so prinesla veliko novosti. Označite rastline in živali, ki so v Evropo prišle iz Amerike:

Amerika: PARADIŽNIK, PAPRIKA, KAKAV, VANILIJA, JAGODE, TOBAK, PURAN, ANANAS, MALINA, FIŽOL, KROMPIR, KORUZA, KAVČUK, KININ

(Evropa: LEŠNIKI, KUMARE, SOLATA, LAN, PODGANE, PŠENICA, JABLANA, OLJKE, POMARANČE, VINSKA TRTA
Levant: MANDLJEVEC

Indija: POPER

Azija, Indija: ČAJ, KONJ

JZ Azija: KUTINA, LIMONA

JZ Azija, Afrika: KAVA

JV Azija: KOPUN)